

PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELSKIE

DZIAŁANIE KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH ORGANÓW OCHRONY PRAWNEJ

Poradnik sporządzony przez Stowarzyszenie Centrum Innowacji Społeczeństwa Informacyjnego w ramach realizacji zadania polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w Powiecie Płockim w roku 2019 ze środków pochodzących z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów, przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

Redaktor:

Adw. Michał Rozkosz

Autorzy:

Dr Małgorzata Panek, Adw. Konrad Panek, Dariusz Kaślewicz

PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELSKIE

Informacje ogólne

Niniejszy poradnik/informator ma za zadanie przybliżyć jego odbiorcom dwa zasadnicze tematy: prawa i obowiązki obywatelskie (temat pierwszy) oraz działanie krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej.

Na wstępie należy wskazać, że obywatele Rzeczypospolitej Polskiej mają określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wolności, prawa i obowiązki.

Niezwykle istotnym przepisem regulującym ograniczenia w prawach obywatela jest art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, który stanowi, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Prawa i obowiązki obywatelskie są wymienione w rozdziale II Konstytucji RP zatytułowanym „wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”. Prawa oraz wolności obywatelskie, zgodnie z Konstytucją RP, dzielą się na trzy grupy: wolności i prawa osobiste, wolności i prawa polityczne, wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne.

Poniżej zostały przytoczone najważniejsze prawa, wolności i obowiązki zagwarantowane w Konstytucji RP, z podaniem, który przepis je reguluje.

Zasady ogólne

- art. 30 – zasada nienaruszalności i poszanowania godności człowieka – oznacza, że człowiek ma przyrodzoną i niezbywalną godność, której poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych;
- art. 31 – zasada poszanowania i ochrony wolności człowieka – oznacza, że wolność człowieka podlega ochronie prawnej, a każdy jest obowiązany szanować wolność i prawa innych ludzi;
- art. 32 – zasada równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji jednostki – oznacza, że wszyscy są wobec prawa równi i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny;
- art. 33 – zasada równouprawnienia płci – oznacza, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.
- art. 34 – nabycie obywatelstwa polskiego – obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi, a obywatel polski nie może utracić obywatelstwa polskiego, chyba że sam się go zrzeknie.
- art. 35 – prawa mniejszości narodowych – Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.
- art. 36 – prawo do opieki za granicą – podczas pobytu za granicą obywatel polski ma prawo do opieki ze strony Rzeczypospolitej Polskiej;
- art. 37 – prawo korzystania z praw i wolności konstytucyjnych – oznacza, że ten kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.

Wolności i prawa osobiste

- art. 38 – prawo do ochrony życia – oznacza że Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia;
- art. 39 – wymóg zgody na eksperyment naukowy – oznacza, że eksperymenty naukowe, w tym medyczne, wymagają zgody;
- art. 40 – zakaz stosowania tortur, zakaz poniżającego traktowania – Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.
- art. 41 – gwarancja nietykalności i wolności osobistej – oznacza, że każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą, a ich ograniczenie może wynikać tylko z ustawy (np. zatrzymanie przez Policję);
- art. 42 – zasada nieuchronności odpowiedzialności karnej, prawo do obrony i domniemanie niewinności – oznacza, że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnił przestępstwo, że każdy przeciw komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony, a także, że każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu;
- art. 43 – zasada nieprzedawniania zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości – oznacza, że zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości nie podlegają przedawnieniu (nie można uniknąć odpowiedzialności za nie po upływie określonego czasu);
- art. 45 – prawo do sądu bez nieuzasadnionej zwłoki oraz zasada jawności postępowania – oznacza, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, a także, że wyłączenie jawności rozprawy może nastąpić ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny, a wyrok ogłaszany jest publicznie;
- art. 47 – zasada ochrony życia prywatnego – oznacza, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym;
- art. 48 – prawo do wychowania dzieci i ograniczenie praw rodzicielskich – oznacza, że rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem, a ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu;
- art. 49 – zasada wolności i ochrony tajemnicy komunikowania się – oznacza, że każdy obywatel RP ma wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się, a ich ograniczenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony;
- art. 50 – nienaruszalność mieszkania – oznacza, że przeszukanie mieszkania, pomieszczenia lub pojazdu może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony;
- art. 51 – ochrona informacji o sobie – oznacza, że nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby, a władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym;

- art. 52 – wolność przemieszczania się – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyboru miejsca zamieszkania i pobytu, a także, że każdy może swobodnie opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- art. 53 – wolność sumienia i wyznania – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność sumienia i wyboru religii lub braku wiary, nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych, a także, że nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania;
- art. 54 – wolność słowa – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, a także, że cenzura środków społecznego przekazu oraz koncesjonowanie prasy są zakazane;
- art. 55 – zakaz ekstradycji obywatela polskiego – oznacza, że ekstradycja (wydalenie z kraju) obywatela polskiego jest zakazana. Wyjątki w tym zakresie przewiduje Konstytucja RP;
- art. 56 – prawo do azylu, status uchodźcy – oznacza, że cudzoziemcy mogą korzystać z prawa azylu w Rzeczypospolitej Polskiej, a cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

Wolności i prawa polityczne

- art. 57 – wolność zgromadzeń – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich;
- art. 58 – wolność zrzeszania się – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się (np. stowarzyszenia), jednak zakazane są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą;
- art. 59 – wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców – oznacza, że zapewnia się wolność zrzeszania w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz w organizacjach pracodawców, które mają dbać o interesy pracowników, rolników czy pracodawców, przepis ten zapewnia także prawo do organizowania strajków;
- art. 60 – prawo równego dostępu do służby publicznej – oznacza, że obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach;
- art. 61 – prawo obywateli do informacji o działalności organów władzy publicznej – oznacza, że obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne, o gospodarce finansowej organów władzy publicznej – co przejawia się m. in. prawem obywatela do dostępu do informacji publicznej;
- art. 62 – prawo udziału w referendum, czynne prawo wyborcze – oznacza, że obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, jednak prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych;
- art. 63 – prawo do składania petycji, wniosków i skarg – oznacza, że każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów

władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej.

Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne

- art. 64 – prawo do własności, prawo dziedziczenia – oznacza, że każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia i prawa te podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej, a własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności;
- art. 65 – wolność wyboru zawodu i miejsca pracy, zakaz zatrudniania dzieci – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, a stałe zatrudnianie dzieci do lat 16 jest zakazane;
- art. 66 – prawo do bezpiecznych warunków pracy, prawo do urlopu – oznacza, że każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów;
- art. 67 – prawo do zabezpieczenia społecznego w razie choroby pracownika – oznacza, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy (zasiłek, renta) ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego (emerytura);
- art. 68 – prawo do ochrony zdrowia – oznacza, że każdy ma prawo do ochrony zdrowia, a obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych;
- art. 69 – prawo osób niepełnosprawnych do pomocy państwa – osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej;
- art. 70 – prawo do nauki i obowiązek szkolny – oznacza, że każdy ma prawo do nauki, która do 18 roku życia jest obowiązkowa, a nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna, a także, że władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia;
- art. 71 – prawo rodziny do szczególnej pomocy państwa – oznacza, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny, a rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych;
- art. 72 – ochrona praw dziecka i Rzecznik Praw Dziecka – Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, co oznacza, że każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją, ponadto tworzy się instytucję Rzecznika Praw Dziecka;
- art. 73 – prawo do wolności twórczości artystycznej – oznacza, że każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury;
- art. 74 – obowiązek ochrony środowiska, prawo do bezpieczeństwa ekologicznego – władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom, ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, a każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska;
- art. 75 – pomoc w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych obywateli – władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności

przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania;

- art. 76 – ochrona konsumentów, użytkowników i najemców – oznacza, że władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Obowiązki

- art. 82 – obowiązek wierności RP i troski o dobro wspólne – oznacza, że obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne w każdy dozwolony prawem sposób;
- art. 83 – Obowiązek przestrzegania prawa – oznacza, że każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na to, jak to prawo ocenia;
- art. 84 – obowiązki podatkowe – obowiązek jest oznacza, że każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, dla dobra wspólnego;
- art. 85 – obowiązek obrony RP, służba wojskowa – obowiązkiem każdego obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny, a obywatel, któremu przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają na odbywanie służby wojskowej, może być obowiązany do służby zastępczej na zasadach określonych w ustawie;
- art. 86 – obowiązek dbania o środowisko – oznacza, że każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie.

DZIAŁANIE KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH ORGANÓW OCHRONY PRAWNEJ

Ochrona prawna – jest to działalność podejmowana w celu ochrony porządku prawnego oraz praw podmiotowych. Ze względu na cele i funkcje, ochronę prawną można podzielić na represję (działanie po naruszeniu prawa) i prewencję (zapobieganie naruszeniom prawa)

Dla potrzeb niniejszego informatora, organy ochrony prawnej podzielone zostały na organy krajowe oraz międzynarodowe.

W pierwszej kolejności przedstawione zostaną krajowe organy ochrony prawnej, z podziałem na ich kategorie.

Organy sądowe – niezależne od innych władz organy, powołane do sprawowania wymiaru sprawiedliwości i rozstrzygania konfliktów (spraw) wskutek wydawania wiążących wyroków. Organy sądowe dzieli się na sądy i trybunały. Poniżej przedstawiono strukturę organów sądowych:

- 1) sądy powszechne – są zorganizowane według postanowień ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – prawo o ustroju sądów powszechnych. Zasadą jest, że sprawy sądowe w I instancji są prowadzone w sądzie rejonowym, chyba że przepis wskazuje, że właściwym w I instancji jest sąd okręgowy (np. rozwód). Sądy powszechne dzielą się na:
 - a) sądy rejonowe – dla jednej lub większej liczby gmin,
 - b) sądy okręgowe – dla obszaru właściwości co najmniej dwóch sądów rejonowych,
 - c) sądy apelacyjne – dla obszaru właściwości co najmniej dwóch sądów okręgowych,

- 2) sądy administracyjne – sądy kontrolujące działalność organów administracyjnych, w szczególności badające legalność aktów administracyjnych. Sądy administracyjne działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – prawo o ustroju sądów administracyjnych). Sądy administracyjne nie rozstrzygają spraw cywilnych, karnych czy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a jedynie związane z działalnością szeroko pojętej administracji publicznej. Sądy administracyjne dzielą się na:
 - a) wojewódzkie sądy administracyjne,
 - b) Naczelny Sąd Administracyjny z siedzibą w Warszawie,
- 3) sądy wojskowe – ustrój sądownictwa wojskowego reguluje ustawa z 21 sierpnia 1997 roku – prawo o ustroju sądów wojskowych. Polskie sądownictwo wojskowe jest sądownictwem szczególnym, właściwym tylko dla określonego rodzaju sprawców – przede wszystkim żołnierzy, a tylko marginalnie dla osób cywilnych. Sądy wojskowe dziel się na:
 - a) wojskowe sądy garnizonowe – odpowiednik sądu rejonowego,
 - b) wojskowe sądy okręgowe – odpowiednik sądu okręgowego,
- 4) Sąd Najwyższy z siedzibą w Warszawie – funkcjonuje na podstawie uregulowań konstytucyjnych oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem wymiaru sprawiedliwości, sprawującym nadzór nad działalnością sądów powszechnych i szczególnych w zakresie orzekania.

W polskim systemie prawnym istnieją dwa trybunały:

- 1) Trybunał Stanu,
- 2) Trybunał Konstytucyjny – funkcjonuje na podstawie konstytucji oraz ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym. Jest organem powołanym m. in. do badania zgodności z Konstytucją aktów normatywnych i umów międzynarodowych, rozpoznawania skargi konstytucyjnej wniesionej po wyczerpaniu drogi prawnej, czy badania zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych.

Organy kontroli legalności – organy, które mają za zadanie strzec przestrzegania, do takich organów zalicza się przykładowo prokuraturę, Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Do najbardziej charakterystycznego organu kontroli legalności należy prokuratura, która jest instytucją zajmującą się szeroko pojmowanym badaniem zgodności postępowania z prawem, prowadzeniem postępowań karnych na etapie postępowania przygotowawczego, kieruje do sądów akty oskarżenia w sprawach karnych. Prokuratura w ramach swojej działalności nie jest podporządkowana innym organom państwowym, jednak prokurator podlega prokuratorowi przełożonemu, jest więc obowiązany wykonywać jego polecenia. Prokuraturę w Polsce stanowią:

- 1) Prokurator Generalny,
- 2) prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury,
- 3) prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Organy pomocy prawnej – wyspecjalizowane organy, które są powołane w celu świadczenia pomocy prawnej, w szerokim zakresie oznacza działalność organów, których zadaniem

jest przede wszystkim ochrona praw obywatelskich. Do tych organów można zaliczyć Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka.

Rzecznik Praw Obywatelskich – instytucję Rzecznika Praw Obywatelskich reguluje ustawa z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich. Zgodnie z art. 208 Konstytucji RP Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela, podejmuje działania, jeżeli tylko zauważy naruszenie praw i wolności człowieka i obywatela, które to prawa są uregulowane w Konstytucji RP, lub na wniosek obywateli, organizacji pozarządowych, organów samorządów. Rzecznik Praw Obywatelskich może m. in. zwrócić się o zbadanie sprawy do takich organów jak prokuratura, żądać wszczęcia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu, zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnieść kasację od prawomocnego orzeczenia. Kadencja Rzecznika Praw Obywatelskich trwa 5 lat od dnia złożenia ślubowania przed Sejmem.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich znajduje się w Warszawie, przy Alejach Solidarności 77, 00-090 Warszawa.

Rzecznik Praw dziecka – to organ, który działa na podstawie art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Poza uregulowaniem konstytucyjnym, status Rzecznika Praw Dziecka reguluje ustawa z 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka. Rzecznik Praw Dziecka działa na rzecz szeroko pojętej ochrony praw dziecka. Rzecznik Praw Dziecka jest w swojej działalności niezależny od innych organów. Zakres działalności Rzecznika Praw Dziecka jest węższą od działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, gdyż nie może on żądać wszczęcia postępowań ani wstępować do nich na prawach prokuratora.

Biuro Rzecznika Praw Dziecka znajduje się w Warszawie przy ul. Przemysłowej 30/32, 00-450 Warszawa.

Do międzynarodowych organów ochrony prawnej zalicza się Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Europejski Trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu funkcjonuje na podstawie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku. Europejski Trybunał Praw Człowieka funkcjonuje w celu zapewnienia przestrzegania zobowiązań wynikających z konwencji dla stron – państw ww. konwencji.

W skład Trybunału wchodzi sędziowie, których liczba jest równa licznie państw członków Rady Europy.

Trybunał przyjmuje skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, jednak warunkiem rozpoznania sprawy przez Trybunał jest wyczerpanie wszystkich środków odwoławczych przewidzianych prawem konkretnego państwa członkowskiego. Trybunał nie rozpatruje skarg anonimowych lub identycznych ze sprawą już rozpatrzoną. Państwa członkowskie Rady Europy są zobowiązane do przestrzegania ostatecznych wyroków Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami. Trybunału nie można utożsamiać z dodatkową instancją odwoławczą od wyroków polskich sądów – Trybunał nie może zmieniać wyroków polskich sądów.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu działa na podstawie traktatów założycielskich, traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r., Statutu Trybunału Sprawiedliwości ustanowionego na podstawie art. 245 traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz przepisów proceduralnych zamieszczonych w Regulaminie ETS ustanowionym 19 czerwca 1991 roku. Aktualnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej tworzy 28 sędziów mianowanych przez poszczególne państwa członkowskie. Przy Trybunale Sprawiedliwości działa także 11 rzeczników generalnych.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pełni niezwykle istotną funkcję, a w zakresie jego działalności jest:

- orzekanie o legalności aktów prawnych wydawanych przez inne organy UE oraz ich zgodności z Traktatami,
- dokonywanie obowiązującej wykładni aktów prawnych,
- podejmowanie na wniosek Komisji Europejskiej decyzji wobec państw niewypełniających zobowiązań traktatowych,
- rozpoznawanie sporów między państwami członkowskimi lub między tymi państwami a Komisją Europejską,

Wykaz punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Płockim na 2019 r.

Punkt	Porozumienie z Gminą/Powiat Płocki	Lokalizacja punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	Harmonogram udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	Podmiot świadczący nieodpłatną pomoc prawną lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie
Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej				
	Gmina Gąbin	Urząd Miasta i Gminy Gąbin, 09- 530 Gąbin ul. Stary Rynek 16, pokój nr 5 (parter)	Poniedziałek w godzinach 8 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	Stowarzyszenie Centrum Innowacji Społeczeństwa Informacyjnego KRS 0000220959 09-402 Płock ul. Pedagogiczna 7
	Gmina Bulkowo	Szkoła Podstawowa we Włókach, Włoki 16, 09-454 Bulkowo, pokój 1 i 2	Wtorek w godzinach 9 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	
	Gmina Mała Wieś	Lokal w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Małej Wsi ul. Płońska 4, 09-460 Mała Wieś	Środa w godzinach 12 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰ i piątek w godzinach 8 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	
	Gmina Słupno	Lokal w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie (parter), ul. Warszawska 26 A, 09-472 Słupno	Czwartek w godzinach 14 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	
Punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w tym mediacje				
2	Gmina Bulkowo	Szkoła Podstawowa we Włókach, Włoki 16, 09-454 Bulkowo, pokój 1 i 2	Poniedziałek w godzinach 9 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	Stowarzyszenie Mazowsze „Razem” Łętowo 3 09-470 Bodzanów KRS 0000717180
	Gmina Drobin	Lokal w Miejsko – Gminnej Bibliotece w Drobinie ul. Rynek 1, 09-210 Drobin	Wtorek w godzinach 8 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	
	Gmina Gąbin	Urząd Miasta i Gminy Gąbin, 09- 530 Gąbin ul. Stary Rynek 16, pokój nr 5 (parter)	Środa w godzinach 14 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	

	Gmina Bielsk	Urząd Gminy Bielsk Pl. Wolności 3a, 09-230 Bielsk	Czwartek w godzinach 8 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	
	Gmina Łąck	Lokal w Hali Sportowej w Łącku, ul. Gostynińska 2, 09-520 Łąck	Piątek w godzinach 8 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰ MEDIACJE	
Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej				
3	Gmina Nowy Duninów	Urząd Gminy w Nowym Duninowie, ul. Osiedlowa 1, 09-505 Nowy Duninów, parter - pokój nr 1	Poniedziałek w godzinach 8 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Łącznie 5 osób – 3 radców prawnych wyznaczonych przez OIRP i 2 adwokatów wyznaczonych przez ORA. Radcy prawni: poniedziałek, środa, piątek. Adwokaci: wtorek i czwartek.
	Gmina Łąck	Lokal w Hali Sportowej w Łącku, ul. Gostynińska 2, 09-520 Łąck	Wtorek w godzinach 8 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	
	Gmina Drobin	Lokal w Miejsko – Gminnej Bibliotece w Drobinie, ul. Rynek 1, 09-210 Drobin	Środa w godzinach 8 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	
	Powiat Płocki	Zespół Szkół im. Jana Śniadeckiego w Wyszogrodzie, ul. Niepodległości 11, 09- 450 Wyszogród	Czwartek w godzinach 13 ⁰⁰ –17 ⁰⁰	
	Gmina Słupno	Lokal w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie (parter), ul. Warszawska 26 A, 09-472 Słupno	Piątek w godzinach 14 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	
4	Gmina Mała Wieś	Lokal w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Małej Wsi ul. Płońska 4, 09-460 Mała Wieś	Poniedziałek w godzinach 8 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Łącznie 5 osób – 2 radców prawnych wyznaczonych przez OIRP i 3 adwokatów wyznaczonych przez ORA. Radcy prawni: wtorek i czwartek. Adwokaci: poniedziałek, środa, piątek.
	Powiat Płocki	Zespół Szkół im. Jana Śniadeckiego w Wyszogrodzie ul. Niepodległości 11, 09-450 Wyszogród	Wtorek, piątek w godzinach 9 ⁰⁰ –13 ⁰⁰	
	Gmina Brudzeń Duży	Urząd Gminy Brudzeń Duży ul. Toruńska 2, 09-414 Brudzeń Duży	Środa w godzinach 10 ⁰⁰ –14 ⁰⁰	
	Gmina Nowy Duninów	Urząd Gminy w Nowym Duninowie, ul. Osiedlowa 1, 09-505 Nowy Duninów	Czwartek w godzinach 8 ⁰⁰ –12 ⁰⁰	

W celu skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego można dokonać umówienia wizyty pod nr 24-267-67-76 (w dni powszednie w godzinach 7.30-15.30). Z ważnych powodów dopuszcza się ustalanie innej kolejności. Kobietom w ciąży porady nieodpłatnej pomocy prawnej udzielane są poza kolejnością.

Płock, 2019 rok